

LAUSUNTO

Helsinki 15.10.2024

SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNTA

Viite: Sosiaali- ja terveysvaliokunnan lausuntopyyntö ja asiantuntijakuuleminen hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain muuttamisesta.

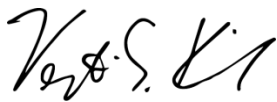
Asia: HE 127/2024 vp

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry on valtakunnallisten sosiaali- ja terveysjärjestöjen kattojärjestö. SOSTE on sosiaali- ja terveyspoliittinen vaikuttaja ja asiantuntijajärjestö, joka rakentaa sosiaalisen hyvinvoinnin ja terveyden edellytyksiä yhteistyössä jäsenyhteisöjensä kanssa. SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry:n varsinaisina jäseninä on 250 valtakunnallista sosiaali- ja terveysalan järjestöä ja yhteistyöjäsenenä yli 70 muuta sosiaali- ja terveysalan toimijaa.

Lisätietoja:

erityisasiantuntija Erja Saarinen, erja.saarinen@soste.fi, 050 433 4202

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry

Vertti Kiukas
pääsihteeri

SOSTE

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry
SOSTE Finlands social och hälsa rf
SOSTE Finnish Federation for Social Affairs and Health

www.soste.fi

SOSTE kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta.

SOSTE ei kannata esitettyjä muutoksia. Ympäri vuorokautisen palveluasumisen henkilöstön vähimmäismäärästä ei voida tinkiä ilman, että palveluiden laatu ja asiakas- ja potilasturvallisuus vaarantuvat. Esityksessä todetaan, että ehdotettu uusi vähimmäismitoitus riittää perustarpeiden toteuttamiseen, mutta saattaa vaikuttaa heikentävästi hoidon laatuun.

Lakiesityksessä todetaan, että ympärivuorokautiseen palveluasumiseen sijoittuvat jatkossa vain ne asiakkaat, joiden tilanne edellyttää henkilökunnan jatkuvaa läsnäoloa tai heidän hoitonsa ja huolenpitonsa edellyttää vaativaa osaamista, mukaan lukien saattohoitoa. Kun näin on, mahdollisuus käyttää nykyistä pienempää työntekijämitoitusta ei tule tällaisissa yksiköissä kyseeseen eikä näin synny säästöä. Jos vähimmäismitoitusta käytetään vaativissa yksiköissä, hoidon laatu vaarantuu väistämättä.

Esityksessä todetaan, että mitoituksen alentaminen voi lisätä päivystyskäyntejä ja sairaalahoitojaksoja ja sitä kautta kustannuksia muissa palveluissa. Tämä on myös hyvin raskasta iäkkäille ihmisille.

Talospaineiden takia ei saa sivuuttaa heikoimmassa asemassa olevien oikeuksia

Iäkkäillä ihmisillä on samat perus- ja ihmisoikeudet kuin muillakin. Loppuelämä ympärivuorokautisessa hoivayksikössä ei saa kilpistyä perushoitoon ja ravinnosta ja hygieniasta huolehtimiseen. Asukkaiden yksilöllisiin tarpeisiin tulee vastata oikea-aikaisesti ja riittävästi. Myös osallisuus ja oman tahdon kunnioittaminen on pystyttävä huomioimaan.

On eettisesti kyseenalaista, että kaikkein heikoimmassa asemassa olevien, hauraiden ihmisten palveluita ollaan heikentämässä talospaineiden vuoksi. He eivät kykene puolustamaan oikeuksiaan tai vaikuttamaan palveluidensa laatuun ja riittävyyteen, eikä kaikilla ole omaisia puuttumassa ongelmiin. Esityksen tavoitteena on tasapainottaa julkista taloutta: talousnäkökohdat ylittävät perusoikeudet huolenpitoon ja riittäviin sosiaali- ja terveyspalveluihin.

Poukkoileva lainsäädäntö on haitallista niin ihmisille, palveluntuottajille kuin henkilöstölle

Työntekijämitoitusta koskevan lainsäädännön poukkoilu aiheuttaa epätietoisuutta ja ongelmia niin vanhoille ihmisille, palvelunjärjestäjille ja -tuottajille kuin henkilöstölle.

Jatkuvat muutokset voivat vähentää palveluntuottajia. Kun hoivapaikkojen tarve edelleen kasvaa, ei ole järkevää ajaa alas hyvin toimivia yksiköitä. Ylipäänsä on vaikeaa sopeutua nopeasti nopeisiin muutoksiin ja esimerkiksi niiden tuomiin henkilöstövähennyksiin.

Esityksessä todetaan, että riittävällä lakisääteisellä henkilöstömitoituksella turvataan henkilöstön hyvinvointia ja työssä jaksamista ja näin henkilöstön pysymistä alalla. Tästäkään näkökulmasta riittävää mitoitusta ei ole järkevää pienentää. Hoitotyö on jo nykyisellä mitoituksella vaativaa.

Vanhuspalvelukriisin ratkaisuyritysten vesittäminen voi vahvistaa ikäihmisten kokemusta siitä, että he ovat arvottomia, lähinnä taakka taloudelle ja yhteiskunnalle. Palveluiden heikentäminen lisää turvattomuuden tunnetta ja pelkoa sekä vähentää luottamusta avunsaantiin ja yhteiskuntaan.